

so ga na nosilih in prinesli k Bréstju. A on je rekel: „pobegníte z menój; ženó za nami!“ A nij bilo nikogar v sléd gonéčega, vender so bežali ž njim. A on je ležal v nemoči. Vzdigoval se je in kričal: „evo, ženó! Pobegníte!“ Nij se mogel trpéti na jednom mésti, in takó je prebežal lédsko zemljo, gnan z božjim gnévom, ter je prišel v pust kraj mej Léhi in Čéhi, kjer je izprovrgeal svojo dušo.

Jaroslav se vrne v Kijev; a dolgo še nij bilo mirú po ruskej zemlji. Péto leto se vzdigne drug brat Jaroslavelj, Mèstislav, knez Tmutorokanjski, in pride nánj z vojsko. On je bil hraber in izkušen v bojih. Jaroslav je tedàj bíval v Novem Gradu, in pozval je Varége ter odšel na brata. Snideta se pri Listvenu. Mèstislav je z večera vpólčil svojo družíno ter postavil Séverce v čelo proti Varégom, a sam je stál z družíno svojo po obéh krilih. Kadar pride noč, bila je temà in bliski in grom in dež. Reče Mèstislav družini svoje: „pojdimó nánje!“ Ide Mèstislav, a Jaroslav proti njemu. Sestópi se čelo, Séverci z Varégi, in trudili so se Varégi, sekajóč Séverce; a potem nastopi Mèstislav z družíno ter načne sekati Varége, in bila je séča silna, a svetli so bliski, blesketalo se orožje, ter bila je groza velíka in séča silna in strašna. Jaroslav je zbežal potolčen. A Mèstislav pošlje k Jaroslavu, rekóč: „sédi tí na stoli svojem v Kijevu, ti si staréjši brat; a meni bodi ta stran Dnépra!“ Od tega časa je mej brati bil mír. A kadar je Mèstislav umrl, 1036. L., potem je bil Jaroslav samovlásteec ruskej zemlji. (Dalje prih.)

Prírodopisno - natoroznansko polje.

Borov vešcec.

Med metulji je svilni prelec jedini metulj, ki donaša človeku obílo koristi, drugače so nam vsi drugi metulji manj ali bolj škodljivi. Po velikosti in življenji delimo metulje: 1) v dnevnike, to je take, ki letajo po dnevi, najrajše pri solnénem svitu; 2) v véščece ali somračnike, to so taki metulji, ki letajo navadno le v somraku;

3) v ponočnjake, ki so po dnevi navadno skriti in samo po noči letajo okoli; 4) v metuljčke, to so najmanjši in po številu najmočnejši metulji, ki imajo dolge, ščetinaste tipalnice in zeló tenko truplo. — Metulj, ki ga imate denes v podobi pred seboj, prišteva se k somračnikom ali vešcecem. Ta metulj ima celoroba, nenazobčena krila. Prednji krili ste pepelasti s tremi črnimi progami po sredi, a zadnji ste rujavkasto sivi. Zadek je črno in belo pasast. Gosenica tega metulja je zelenkasta, rujavo in belo progasta, ter živi na boru, smreki in jelki, kjer je večkrat zeló škodljiva. Ta velika sovražnica borovemu drevju se pokaže najpred po listji ter lazi potem tudi po vejah. Pokončajo se te gosenice, ako se po letu pridno pobirajo in otresajo ter potlej

pomoré. Dobro je tudi, ako se po zimi, v poznej jeseni ali zgodaj v pomladi iz gozda, v katerem se je vgnjezdil ta škodljivi mrčes, pograbi nastilo prav do čistega in se sežgè, a to zaradi tega, ker se gosenice v nastilu rade zapredejo. Iz mešičkov, v katerih gosenice kakor v grobu počivajo in spé, izletí metulj, ki zaleže jajčeka, iz katerih se potlej gosenice izvalé. Metulji letajo le zvečera in po noči okoli, a po dnevi mirno čepé na skorji borovega drevja. Jajca ležejo med razpokano skorjo.

Vsi veščeci švigajo kakor strela hitro po zraku, a to navadno le v mraku, nekateri tudi pri belem dnevu. Za hitro in vztrajno letanje jim služi močno, debelo truplo, in ozki pa dolgi prednji krili. Zadnji krili ste kratki, ter ste s prednjima po dlakovem šopku zvezani. Tipalnice imajo ti metulji večjidel kratke in v sredi debelejšje nego na koncéh.

—é.

Strupene rastline.

Od meseca junija do avgusta cvetè po naših vrtih precej visoka rastlina, ki nosi v vrhu enojnat, mnogocveten grozd vijoličastih, višnjavih ali višnjavo belih cvetov, ki imajo visoko čelado. To je pravi oméj, preobjéda, lisjak ali vrajnica (*Aconitum Napéllus*, echter Eisenhut). Ta rastlina ima iz več, répi podobnih gomoljev sestavljeno črno koreniko. Enojnato steblo je poraščeno s temnozelenimi, svetlimi, dlanasto 5 do 7 krat razcepljenimi listi. Plod obstoji iz treh narazen stoječih mešičkov, ki se po dolžini razprezajo ter imajo v sebi ostro, trirobato, strupeno zrnje. Prava preobjéda je zeló strupena rastlina, posebno njena korenika. Raste le po višjih gorah in planinah; po vrtih jo sadé zavoljo lepšega. Te rastline imamo po več vrst; nekatere imajo rumeno, pisano ali tudi belo cvetje in so vse strupene.

Razhúdnik ali pasje zelišče (*Solanum nigrum*, schwarzer Nachtschatten) je zelišče, ki raste ob cestah, omejkih, po grobljah in neobdelanih krajih prav pogostoma. Bela, vitka korenika, ki se s svojimi vejnatimi koreninicami obširno razprostira, poganja k višku stoječe, štirobato vejnato steblo. Zelišče je enoletno, malo kosmato in preko 3 decimetre visoko. Peceljnatí listi so jajčasti in zamolklo temnozelene barve ter imajo jako neprijeten duh. Beli cveti so podobni krompirjevim cvetom, so pa mnogo manjši in stojé v peceljnatih češuljah ob stranéh stebela in vejic. Plod so svitločrne, kakor grah debele jagode. Sok teh jagod je rudečkast, sladko-kiselkastega okusa, diši neprijetno in naredi bolečine v želodeu, omotico in krč. Kure in race poginejo od takih jagod. Cvetè meseca julija do oktobra. Cvetje, zrele in nezrele jagode vidimo ob enem na tej rastlini.

Grenkoslád ali grenkosladni razhúdnik (*Solanum dulcamára*, bittersüßer Nachtschatten) je polugrm in raste ob vodah in po mokrih gozdih. Njegove veje so zelnate, ležé na tleh ali pa se spenjajo. Jajčasti listi so pri dnu mnogokrat srčasti, najvišji so tudi suličasti. Vijoličasti cveti so nekoliko nazaj zavihani in krompirjevim cvetom podobni ter stojé v stranskih, kimastih nepravih kobulih. Male jajčaste jagode so škrlatno rudeče, po katerih človek, ako jih zavžije, močno bljuje. Grenkoslád je omotno strupena rastlina; njegove veje imajo s prva zoprno grenek, a pozneje osladen okus.